
Воронежский государственный университет   Университет имени Гоце Делчева, г. Штип
Россия   Македония

Воронешки државен универзитет   Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип,
Русија   Македонија

Voronezh State University   Goce Delcev University in Stip
Russia   Macedonia

Вторая международная научная конференция   Втора меѓународна научна конференција

Second International Scientific Conference

ФИЛКО

FILKO

ФИЛОЛОГИЈА, КУЛТУРА И ОБРАЗОВАНИЕ   ФИЛОЛОГИЈА, КУЛТУРА И ОБРАЗОВАНИЕ
PHILOLOGY, CULTURE AND EDUCATION

СБОРНИК СТАТЕЙ
ЗБОРНИК НА ТРУДОВИ
CONFERENCE PROCEEDINGS

10-12 мај 2017 / 10-12 мая 2017 / 10-12 May 2017

Воронеж

Воронеж

Voronezh

Воронежский государственный университет   **Университет имени Гоце Делчева, г. Штип**
Россия   **Македония**

Воронешки државен универзитет   **Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип,**
Русија   **Македонија**

Voronezh State University   **Goce Delcev University in Stip**
Russia   **Macedonia**

Вторая международная научная конференция   **Втора меѓународна научна конференција**

Second International Scientific Conference

ФИЛКО

FILKO

ФИЛОЛОГИЈА, КУЛТУРА И ОБРАЗОВАНИЕ   **ФИЛОЛОГИЈА, КУЛТУРА И ОБРАЗОВАНИЕ**
PHILOLOGY, CULTURE AND EDUCATION

СБОРНИК СТАТЕЙ
ЗБОРНИК НА ТРУДОВИ
CONFERENCE PROCEEDINGS

10-12 мај 2017 / 10-12 мая 2017 / 10-12 May 2017

Воронеж

Воронеж

Voronezh

ОРГАНИЗАЦИСКИ КОМИТЕТ

Олга А. Бердникова, Филолошки факултет при ВГУ
Драгана Кузмановска, Филолошки факултет при УГД
Татјана А. Тернова, Филолошки факултет при ВГУ
Светлана Јакимовска, Филолошки факултет при УГД
Генадиј Ф. Коваљов, Филолошки факултет при ВГУ
Виолета Димова, Филолошки факултет при УГД
Лариса В. Рибачева, Филолошки факултет при ВГУ
Костадин Голаков, Филолошки факултет при УГД

МЕЃУНАРОДЕН ПРОГРАМСКИ КОМИТЕТ

Софија Заболотнаја (Русија)
Лариса В. Рибачева (Русија)
Татјана А. Тернова (Русија)
Виолета Димова (Македонија)
Марија Кусевска (Македонија)
Ева Ѓорѓиевска (Македонија)
Даниела Коцева (Македонија)
Силвана Симоска (Македонија)
Татјана Атанасоска (Австрија)
Олег Н. Фенчук (Белорусија)
Јулиа Дончева (Бугарија)
Гергана Пенчева-Апостолова (Бугарија)
Билјана Мариќ (Босна и Херцеговина)
Душко Певуља (Босна и Херцеговина)
Волфганг Моч (Германија)
Габриела Б. Клајн (Италија)
Ева Бартос (Полска)
Даниела Костадиновиќ (Србија)
Тамара Валчиќ-Булиќ (Србија)
Селена Станковиќ (Србија)
Ахмед Ѓуншен (Турција)
Зеки Ѓурел (Турција)
Нецати Демир (Турција)
Карин Руке-Брутен (Франција)
Танван Тонгат (Франција)
Реа Лујиќ (Хрватска)
Технички секретар
Софија Заболотнаја
Татјана Уланска

Главен и одговорен уредник

Драгана Кузмановска

Јазично уредување

Софија Заболотнаја (руски јазик)

Даница Атанасовска-Гаврилова (македонски јазик)

Снежана Кирова (англиски јазик)

Техничко уредување

Костадин Голаков

Ирина Аржанова

Славе Димитров

Адреса на организацискиот комитет:

Воронешки државен универзитет

Филолошки факултет

г. Воронеж, пл. Ленина, 10, корпус 2, к. 34, Русија

Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип

Филолошки факултет

ул. „Крсте Мисирков“ бр. 10-А

Пош. фах 201, Штип - 2000, Р. Македонија

Е-пошта: filko.conference@gmail.com

Веб-страница: <http://js.ugd.edu.mk./index.php/fe>

CIP - Каталогизација во публикација
Национална и универзитетска библиотека “Св. Климент Охридски”, Скопје

81(062)

82(062)

316.7(062)

МЕЖДУНАРОДНАЯ научная конференция (2 ; Воронеж ; 2017)

Сборник статей / Вторая международная научная конференция, Воронеж, 10-12 мая 2017 = Сборник на трудови / Втора меѓународна научна конференција, Воронеж, 10-12 мај 2017 = Conference proceedings / Second International Scientific Conference, Voronezh, 10-12 May 2017. - Штип : Универзитет имени Гоце Делчева = Универзитет “Гоце Делчев” = Shtip : Goce Delcev University, 2017. - 642 стр. : табели ; 25 см

Трудови на рус., мак. и англ. јазик. - Фусноти кон текстот. - Библиографија кон трудовите

ISBN 978-608-244-469-7

а) Јазик - Собири б) Книжевност - Собири в) Културологија - Собири
COBISS.MK-ID 105484554

РЕДАКЦИОННЫЙ СОВЕТ

Ольга А. Бердникова, Филологический факультет при ВГУ
Драгана Кузмановска, Филологический факультет при УГД
Татьяна А. Тернова, Филологический факультет при ВГУ
Светлана Якимовска, Филологический факультет при УГД
Геннадий Ф. Ковалев, Филологический факультет при ВГУ
Виолета Димова, Филологический факультет при УГД
Лариса В. Рыбачева, Филологический факультет при ВГУ
Костадин Голаков, Филологический факультет при УГД

МЕЖДУНАРОДНАЯ РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ

Софья Заболотная (Россия)
Лариса В. Рыбачева (Россия)
Татьяна А. Тернова (Россия)
Виолета Димова (Македония)
Мария Кусевска (Македония)
Ева Гёргиевска (Македония)
Даниела Коцева (Македония)
Силвана Симоска (Македония)
Татяна Атанасоска (Австрия)
Олег Н. Фенчук (Беларусь)
Юлиа Дончева (Болгария)
Гергана Пенчева-Апостолова (Болгария)
Биляна Мариц (Босния и Херцеговина)
Душко Певуля (Босния и Херцеговина)
Волфганг Моч (Германия)
Габриелла Б. Клейн (Италия)
Ева Бартос (Польша)
Даниела Костадинович (Сербия)
Тамара Валчич-Булич (Сербия)
Селена Станкович (Сербия)
Ахмед Гюншен (Турция)
Зеки Гюрел (Турция)
Неджати Демир (Турция)
Карин Рукэ-Брутэн (Франция)
Танван Тонтат (Франция)
Реа Луйич (Хорватия)
Ученый секретарь
Софья Заболотная
Татьяна Уланска

Главный редактор

Драгана Кузмановска

Языковая редакция

Даница Атанасовска-Гаврилова (македонский язык)

Софья Заболотная (русский язык)

Снежана Кирова (английский язык)

Техническое редактирование

Костадин Голаков

Ирина Аржанова

Славе Димитров

Адрес организационного комитета

Воронежский государственный университет

Филологический факультет

г. Воронеж, пл. Ленина, 10, корпус 2, к. 34, Россия

Университет им. Гоце Делчева – Штип

Филологический факультет

ул. „Крсте Мисирков“ д. 10-А

Пош. фах 201, Штип - 2000, Р. Македония

Э-почта: filko.conference@gmail.com

Веб-сайт: <http://js.ugd.edu.mk./index.php/fe>

EDITORIAL STAFF

Olga A. Berdnikova, Faculty of Philology, VGU
Dragana Kuzmanovska, Faculty of Philology, UGD
Tatyana A. Ternova, Faculty of Philology, VGU
Svetlana Jakimovska, Faculty of Philology, UGD
Genadiy F. Kovalyov, Faculty of Philology, VGU
Violeta Dimova, Faculty of Philology, UGD
Larisa V. Rybatcheva, Faculty of Philology, VGU
Kostadin Golakov, Faculty of Philology, UGD

INTERNATIONAL EDITORIAL BOARD

Sofya Zabolotnaya (Russia)
Larisa V. Rybatcheva (Russia)
Tatyana A. Ternova (Russia)
Violeta Dimova (Macedonia)
Marija Kusevska (Macedonia)
Eva Gjorgjievska (Macedonia)
Daniela Koceva (Macedonia)
Silvana Simoska (Macedonia)
Tatjana Atanasoska (Austria)
Oleg N. Fenchuk (Belarus)
Yulia Doncheva (Bulgaria)
Gergana Pencheva-Apostolova (Bulgaria)
Biljana Maric (Bosnia and Herzegovina)
Dushko Pevulja (Bosnia and Herzegovina)
Wolfgang Motch (Germany)
Gabriella B. Klein (Italy)
Ewa Bartos (Poland)
Danijela Kostadinovic (Serbia)
Tamara Valchic-Bulic (Serbia)
Selena Stankovic (Serbia)
Necati Demir (Turkey)
Zeki Gurel (Turkey)
Ahmed Gunshen (Turkey)
Karine Rouquet-Brutin (France)
That Thanh-Vân Ton (France)
Rea Lujic (Croatia)
Conference secretary
Sofya Zabolotnaya
Tatjana Ulanska

Editor in Chief

Dragana Kuzmanovska

Language editor

Sofya Zabolotnaya (Russian)

Danica Atanasovska-Gavrilova (Macedonian)

Snezana Kirova (English)

Technical editing

Kostadin Golakov

Irina Arzhanova

Slave Dimitrov

Address of the Organizational Committee

Voronezh State University

Faculty of Philology

10 pl. Lenina, Voronezh, 394006, Russia

Goce Delcev University - Stip

Faculty of Philology

Krste Misirkov St. 10-A

PO Box 201, Stip - 2000, Republic of Macedonia

E-mail: filko.conference@gmail.com

Web-site: <http://js.ugd.edu.mk./index.php/fe>

СОДРЖИНА / СОДЕРЖАНИЕ / CONTENT

1. Ануфрієв Олег – КУЛЬТУРНА ІДЕНТИФІКАЦІЯ НЕКРАСОВЦІВ-СТАРОВІРІЦ В ПОНИЗЗИ УКРАЇНСЬКОГО ДУНАЮ: ІСТОРІЯ ТА СТАН ЗБЕРЕЖЕННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ПОЛІЕТНІЧНОСТІ (НА МАТЕРІАЛИ ПОЛЬОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ)	11
2. Асимопулос Панайиотис - РЫБНЫЕ ФРАЗЕОЛОГИЗМЫ В СОВРЕМЕННОМ ГРЕЧЕСКОМ, РУССКОМ И СЕРБСКОМ ЯЗЫКАХ	19
3. Балек Тијана - КОМПАРАТИВНА АНАЛИЗА ТЕМПЕРАТУРНИХ ПРИДЕВА У САВРЕМЕННОМ СРПСКОМ И РУССКОМ ЈЕЗИКУ	27
4. Беляева Наталья - ОБРАЗ ДОМА В ТВОРЧЕСТВЕ В. ВЫСОЦКОГО И Ю. ШЕВЧУКА: СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АСПЕКТ	37
5. Бердникова Ольга Анатольевна – ФИЛОЛОГИЧЕСКОЕ ОБРАЗОВАНИЕ В СИСТЕМЕ ГУМАНИТАРНЫХ НАУК	45
6. Бестолков Дмитрий Александрович – УЧАСТНИК РЖЕВСКОЙ БИТВЫ. ЛИРИЧЕСКИЙ ГЕРОЙ АЛЕКСАНДРА ТВАРДОВСКОГО В КОНТЕКСТЕ РУССКОЙ И БЕЛОРУССКОЙ ПОЭТИЧЕСКОЙ ТРАДИЦИИ.....	55
7. Гладышева Светлана - СУДЬБА РОССИИ И ЕВРОПЫ В ПУБЛИЦИСТИКЕ Д. С. МЕРЕЖКОВСКОГО ПЕРИОДА ЭМИГРАЦИИ.....	63
8. Гончарова Алина - ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ МЕТОДИКИ «ТИХОГО ОБУЧЕНИЯ» ИНОСТРАННЫМ ЯЗЫКАМ КЕЙЛЕБА ГАТТЕНЬО	69
9. Гоцко Алла Николаевна - СОЦИАЛЬНЫЕ И ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ПРЕДПОСЫЛКИ РЕЧЕВОЙ ПОДГОТОВКИ УЧИТЕЛЯ- ФИЛОЛОГА	79
10. Гузенина Светлана - СЛАВЯНСКИЕ ДУХОВНЫЕ ПАРАЛЛЕЛИ В КУЛЬТУРЕ РОССИИ И МАКЕДОНИИ.....	85
11. Ghențulescu Raluca -демче CULTURAL CHALLENGES IN SPECIALIZED TRANSLATIONS	91
12. Демченко Зинаида - КУЛЬТУРНО-ОБРАЗОВАТЕЛЬНАЯ СРЕДА И ОРГАНИЗАЦИОННО-ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ УСЛОВИЯ ФОРМИРОВАНИЯ У СТУДЕНТОВ КОЛЛЕДЖА ЦЕННОСТНОГО ОТНОШЕНИЯ К УЧЕБНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ	101
13. Денкова Јованка - НАУЧНАТА ФАНТАСТИКА НА ИВАН ЕФРЕМОВ	111
14. Димова Виолета - ЕСТЕТИКАТА НА КОМУНИКАЦИЈАТА И МЕДИУМИТЕ ВО НАСТАВАТА ПО ЛИТЕРАТУРА	121
15. Ѓорѓиева Димова Марија - ЗА АТРАКТИВНОСТА НА ЕДЕН ЖАНР (КНИЖЕВНИТЕ, КНИЖЕВНО-ТЕОРИСКИТЕ И КНИЖЕВНО-ИСТОРИСКИТЕ ИМПЛИКАЦИИ НА ИСТОРИОГРАФСКАТА МЕТАФИКЦИЈА)	129
16. Ѓорѓиоска Жаклина - ЦРКОВНОСЛОВЕНИЗМИТЕ ВО ТВОРЕЧКАТА РИЗНИЦА НА АНТЕ ПОПОВСКИ	139
17. Ефременкова Татьяна Николаевна - ФОРМИРОВАНИЕ СОЦИАЛЬНО УСПЕШНОЙ ЛИЧНОСТИ, ЧЕРЕЗ ОРГАНИЗАЦИЮ ВНЕУРОЧНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПО РУССКОМУ ЯЗЫКУ	149
18. Жосу Зоя - ПАМЯТЬ КУЛЬТУРЫ В РОМАНЕ ГЕРМАНА БРОХА «НЕВИНОВНЫЕ»	153

19. Зайналова Лариса – СОПОСТАВИТЕЛЬНАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА СИНТАКСИЧЕСКИХ КОНСТРУКЦИЙ КАК ОСНОВА ПРОГНОЗИРОВАНИЯ ИНТЕРФЕРЕНЦИИ	157
20. Зуева Надзея - ІДЭЙНЫ БАЗІС НАРОДНАГА БЫЦЦЯ Ў МАЛОЙ ПРОЗЕ БЕЛАРУСКАГА ПІСЬМЕННІКА ЛУКАША КАЛЮГІ	163
21. Иванова Бильана, Кирова Снежана, Кузмановска Драгана - ВЛИЯНИЕ НА ВЕШТИНИТЕ ЗА ПИШУВАЊЕ И ЗБОРУВАЊЕ НА КОМУНИКАЦИЈАТА НА СТУДЕНТИТЕ НА АНГЛИСКИ И ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК	173
22. Ивановска Билјана, Кусевска Марија - ПРАГМАТИКА НАСПРОТИ ГРАМАТИКА НАСПРОТИ СЕМАНИКА	185
23. Iskrev Dimitar - THE MENTOR AS KEY FIGURE IN WORKPLACE TRAINING	193
24. Јакимовска Светлана - ТРАНСФЕРОТ НА КУЛТУРНИТЕ ЕЛЕМЕНТИ ПРИ ПРЕПЕВОТ НА СТИХОЗБИРКАТА БЕЛИ МУГРИ ОД КОЧО РАЦИН	201
25. Jankova Natka - INTERCULTURAL COMMUNICATION IN ELT	211
26. Jovanov Jane - POLYCONTEXTUAL LINGUACULTURAL COMPETENCE	219
27. Југрева Марија - ПРОТЕСКАТА ВО РАСКАЗОТ „МЕТАМОРФОЗА” НА ФРАНЦ КАФКА	227
28. Караниколова-Чочоровска Луси - МЕНТАЛИТЕТОТ ВО КУСАТА ПРОЗА НА ЧЕХОВ (ЗА ЖЕНСКИОТ, ЧИНОВНИЧКИОТ И НАРОДСКИОТ МЕНТАЛИТЕТ ВО КУСАТА ПРОЗА НА АНТОН ЧЕХОВ)	233
29. Корноглуб Е.В. - ОБРАЗ Л.Н. ТОЛСТОГО В ПОВЕСТИ ИОНА ДРУЦЭ «ВОЗВРАЩЕНИЕ НА КРУГИ СВОЯ»	240
30. Коробов-Латынцев Андрей - РУССКАЯ ФИЛОСОФИЯ О ВОЙНЕ И НА ВОЙНЕ	245
31. Костюченкова Наталья - МЕТАФОРИЧЕСКАЯ ОРИЕНТАЦИЯ В ОТНОШЕНИИ ГРАММАТИЧЕСКОГО ЯРУСА ЯЗЫКА (НА МАТЕРИАЛЕ РУССКОГО, АНГЛИЙСКОГО И НОРВЕЖСКОГО ЯЗЫКОВ)	257
32. Крикливец Елена - СТИЛЕВАЯ МОДИФИКАЦИЯ РЕАЛИСТИЧЕСКОЙ ПОВЕСТИ В РУССКОЙ И БЕЛОРУССКОЙ ЛИТЕРАТУРАХ ВТОРОЙ ПОЛОВИНЫ ХХ ВЕКА	263
33. Krsteva, Marija - FACT VS. FICTION: THE DOUBLING OF THE BIOGRAPHICAL SELF IN BIOFICTIONS ABOUT F.SCOTT FITZGERALD AND ERNEST HEMINGWAY	271
34. Кузмановска Драгана, Кирова Снежана, Иванова Бильана - МАКЕДОНСКИОТ ПРЕДЛОГ НА – КАМЕН НА СОПНУВАЊЕ КАЈ ИЗУЧУВАЧИТЕ НА ГЕРМАНСКИОТ И АНГЛИСКИОТ ЈАЗИК	277
35. Кузнецова Татьяна - КУЛЬТУРА ЭТНОСА В ФИЛОСОФСКО-ЭСТЕТИЧЕСКОМ ОБРАЗОВАНИИ	287
36. Kyrchanoff Maksym - MODERNISM, FUTURISM AND AVANT-GARDE AS INTELLECTUAL MOTHERLANDS OF TRANSFORMATIONS IN CHUVASH IDENTITY IN THE POETRY OF GENNADIИ АИИ	295
37. Лазарев Андрей - «СЛАВЯНСКИЙ ВЕСТНИК» И МОСКОВСКИЙ СЛАВЯНСКИЙ СЪЕЗД (1867)	307
38. Леонтиќ Марија - ПОТЕКЛО НА ТУРСКАТА ЛЕКСЕМА (х)ане/(х)ана (hane) И НЕЈЗИНА АДАПТАЦИЈА ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК КАКО СУФИКС	313
39. Лапыгина Мария - ОПИСАНИЕ КОММУНИКАТИВНОГО ПОВЕДЕНИЯ СЕРБСКОГО И РУССКОГО НАРОДА В СТАНДАРТНЫХ КОММУНИКАТИВНЫХ СИТУАЦИЯХ	321
40. Lisjak Anton - TRAGOVI RAZVOJA SLAVENSKOG IDENTITETA U POVIJESNIM IZVORIMA SREDNJEGA VIJEKA	329

41. Майсюк Ольга - ОТЛИЧИТЕЛЬНЫЕ ОСОБЕННОСТИ ГРАММАТИЧЕСКОЙ СИСТЕМЫ РУССКОГО И ТУРКМЕНСКОГО ЯЗЫКОВ	341
42. Макаријоска Лилјана - ЛЕКСИЧКИОТ ПОДБОР ВО ПРОЗАТА НА ВЛАДО МАЛЕСКИ	349
43. Марковиќ Михајло, Новотни Соња – ЈАЗИЧНАТА ПОЛИТИКА НА РМ И ОДНОСОТ НА ИНСТИТУЦИИТЕ КОН МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК	359
44. Маролова Даринка, Ѓорѓиевска Ева - БИРГЕРОВАТА „ЛЕНОРЕ“ – ПАРАДИГМА ЗА НЕПРЕБОЛНА ЛЮБОВ	367
45. Меркулова Инна - ЛЕКСИКА МАКЕДОНСКОГО ЯЗЫКА НА ОБЩЕСЛАВЯНСКОМ ФОНЕ	373
46. Методијески Дејан, Голаков Костадин - МАКЕДОНИЈА КАКО ПОТЕНЦИЈАЛНА ДЕСТИНАЦИЈА ЗА РУСКИТЕ ТУРИСТИ	383
47. Михайлова Ирина - РОЛЬ ИНОЯЗЫЧНЫХ ВКРАПЛЕНИЙ В УСТАНОВЛЕНИИ ИНТЕРТЕКСТУАЛЬНЫХ СВЯЗЕЙ ПРОИЗВЕДЕНИЙ В.О. ПЕЛЕВИНА	393
48. Михайлова Елена, Чжоу Жуйгао - ОСОБЕННОСТИ ПЕРЕВОДА ПОЭТИЧЕСКИХ ПРОИЗВЕДЕНИЙ С КИТАЙСКОГО ЯЗЫКА НА РУССКИЙ ЯЗЫК	399
49. Младеноски Ранко - ПОЕТСКИОТ ОРАТОРИУМ НА БЛАЖЕ КОНЕСКИ	409
50. Moretti Violeta - LATIN PROVERBS AS A TWO-WAY ROAD OF CULTURAL TRANSFER	419
51. Негријеска Надица – КОНТРАСТИВНА АНАЛИЗА НА МОЖНИОТ НАЧИН ВО ИТАЛИЈАНСКИОТ И МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК ВРЗ ПРИМЕРИ ЕКСЦЕРПИРАНИ ОД РОМАНОТ CANONE INVERSO ОД АВТОРОТ ПАОЛО МАУРЕНСИГ И ПРЕВОДОТ НА МАКЕДОНСКИ	427
52. Недјурмагомедов Георгиј - ДИДАКТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ФОРМИРОВАНИЯ ЭКОЛОГИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ УЧАЩИХСЯ СТАРШИХ КЛАССОВ	437
53. Новотни Соња, Марковиќ Михајло – КОНТРАСТИВНА АНАЛИЗА НА РАЗВОЈОТ НА ПОЛУВОКАЛИТЕ ВО ДВА ПАТЕРИЦИ СО МАКЕДОНСКА ЦРКОВНОСЛОВЕНСКА РЕДАКЦИЈА	445
54. Орлова Надежда - БИБЛЕЙСКОЕ ИМЯ В СЛАВЯНСКИХ ЯЗЫКАХ: АГАРЬ	455
55. Пасмарнова Валерия - ВИДЕО-КЕЙС КАК ФОРМА ОБУЧЕНИЯ НА СТЫКЕ ВЕБИНАРА И КЕЙС-ТЕХНОЛОГИИ	465
56. Петровска- Кузманова Катерина - „МАЈСТОРОТ И МАГАРИТА“ ОД М. БУЛГАКОВ НА СЦЕНАТА НА МАКЕДОНСКИОТ НАРОДЕН ТЕАТАР	473
57. Плахтиј Татьяна - РЕМИНИСЦЕНЦИИ КАК АКТУАЛИЗАТОРЫ НОВЫХ СМЫСЛОВ В ПЬЕСАХ УКРАИНСКОГО ДРАМАТУРГА XX СТОЛЕТИЯ НИКОЛАЯ КУЛИША	481
58. Пляскова Елена – ОТРАЖЕНИЕ НАРОДНОГО ЮМОРА В НЕМЕЦКИХ КОМПАРАТИВНЫХ ФРАЗЕОЛОГИЗМАХ	491
59. Pop Zarijeva Natalija, Iliev Krste - THE CONTRIBUTION OF “DRACULA UNTOLD” TO THE EVOLUTION OF BRAM STOKER’S DRACULA: A COMPARATIVE ANALYSIS OF THE PROTAGONISTS	497
60. Попова Дарња - БЕЗУМНЫЙ МЕЧТАТЕЛЬ»: РЕЦЕПЦИЯ ЛИЧНОСТИ И ТВОРЧЕСТВА Э. ПО ВО ФРАНЦУЗСКОЙ ЛИТЕРАТУРНОЙ КРИТИКЕ ВТОРОЙ ПОЛОВИНЫ XIX – ПЕРВОЙ ПОЛОВИНЫ XX ВВ.	505
61. Продановска-Попоска Весна - ПРЕГЛЕД НА МЕТОДИТЕ И ТЕХНИКИТЕ ПРИ ИЗУЧУВАЊЕТО НА СТРАНСКИ ЈАЗИК ВО ОДНОС НА ПРАВИЛНИОТ ИЗГОВОР	515
62. Розенфелд Марьяна - РЕЧЕВОЙ ЭТИКЕТ В ОБЩЕНИИ В СОЦИАЛЬНЫХ СЕТЯХ	523

63.	Roitberg Natalia – THE STRUCTURE OF A LANGUAGE LESSON	531
64.	Росенко Н.И. - О НЕКОТОРЫХ НАПРАВЛЕННОСТЯХ ЭКОНОМИКО-ПРАВОВОЙ КУЛЬТУРЫ ЮРИСТА	539
65.	Ряполов Сергей Владимирович - ФИЛОСОФИЯ О. ФЕОФАНА (АВСЕНЕВА) В КОНТЕКСТЕ ВОРОНЕЖСКОГО ФИЛОСОФСКОГО ТЕКСТА	543
66.	Саломатина Мария - ЭССЕИСТИКА ПЕТРА ВАЙЛЯ, ИЛИ БЕСКОНЕЧНОЕ ПУТЕШЕСТВИЕ	551
67.	Симонова Светлана, Белоусов Арсений - К ВОПРОСУ ОБ ЭТИКО-ЭСТЕТИЧЕСКОМ СИНТЕЗЕ В ИКОНОПИСИ ВИЗАНТИИ И ДРЕВНЕЙ РУСИ	561
68.	Соловьев Дмитрий - СИСТЕМА КУРАТОРСТВА УНИВЕРСИТЕТОВ	569
69.	Стојановска-Стефанова Анета - КУЛТУРНИ ПРЕОБРАЗБИ КАЈ ДРЖАВИТЕ ВО УСЛОВИ НА ГЛОБАЛИЗАЦИЈА	573
70.	Тасевска Марица, Хаџи-Николова Адријана – АНГЛИЦИЗМИТЕ ВО ГЕРМАНСКИОТ ЈАЗИК ВРЗ ПРИМЕРИ ОД СПИСАНИЈАТА „JOY“ и „WOMAN“	579
71.	Тернова Татјана - ОБРАЗ РЕВОЛУЦИИ В ЛИРИКЕ АНАТОЛИЈА МАРИЕНГОФА	591
72.	Тодорова Марија - УСВОЈУВАЊЕ НА ВТОР ЈАЗИК	597
73.	Тоевски Свето - АНТРОПОЛОШКАТА ЛИНГВИСТИКА ВО МАКЕДОНИЈА И НЕЈЗИНИОТ ПОГЛЕД НА ГАНЕ ТОДОРОВСКИ И ПЕТРЕ М.АНДРЕЕВСКИ 605	
74.	Тресцова С.В., Трощинская-Степушина Т.Е. - КЛАССИЧЕСКАЯ МЕТОДИКА ПРЕПОДАВАНИЯ РУССКОГО ЯЗЫКА В СОВРЕМЕННОЙ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ СРЕДЕ	629
75.	Уланска Татјана – КОГНИТИВНИТЕ МЕХАНИЗМИ ПРИ ПРОЦЕСОТ НА ЗБОРООБРАЗУВАЊЕ ВО АНГЛИСКИОТ ЈАЗИК	633
76.	Филошкина Светлана - ТЕЛЕСНЫЕ ОБРАЗЫ В РОМАНЕ М. ОНДАТЖЕ «АНГЛИЙСКИЙ ПАЦИЕНТ»	639
77.	Хайдер Джамил Джабер Альшинаинин - МЕЖДУНАРОДНЫЕ КУЛЬТУРНЫЕ СВЯЗИ ИРАКА В ЭПОХУ СОЦИОПОЛИТИЧЕСКИХ ИЗМЕНЕНИЙ	645
78.	Холина Дарья Александровна - ДВИЖУЩИЙСЯ СУБЪЕКТ В РАННЕЙ И ПОЗДНЕЙ ЛИРИКЕ У. Б. ЙЕЙТСА	651
79.	Цыганкова Яна - РЕПРЕЗЕНТАЦИЯ ОБРАЗА ВАМПИРА В РОМАНАХ ЭНН РАЙС И ПОППИ З. БРАЙТ «ИНТЕРВЬЮ С ВАМПИРОМ» И «ПОТЕРЯННЫЕ ДУШИ»	659
80.	Чуносова Ирина - УЧЕБНАЯ МОТИВАЦИЯ КАК ПСИХОЛОГО- ПЕДАГОГИЧЕСКАЯ ПРОБЛЕМА	665
81.	Шутаров Васко - МЕЃУНАРОДНИ КУЛТУРНИ ВРСКИ ВО ВРЕМЕ НА СОЦИО-ПОЛИТИЧКИ ПРОМЕНИ	671

МЕЃУНАРОДНИ КУЛТУРНИ ВРСКИ ВО ВРЕМЕ НА СОЦИО-ПОЛИТИЧКИ ПРОМЕНИ

Шутаров Васко

И во третата деценија од крајот на Студената војна, која беше суштинско обележје на втората половина на 20. век, големите прашања од дневниот ред на глобалната политичка сцена обилуваат со горливи теми, кои се сериозна закана и за физичкото преживување на светот. Глобалното затоплување и климатските промени, големите миграциони бранови, национализмите и верските исклучивости и фанатизми, дискриминацијата по сите основи, економскиот јаз помеѓу богатите и сиромашните, новите и стари неизлечиви болести и епидемии, регионалните воени конфликти, граѓанските војни, организираниот криминал од меѓународни размери, но посебно меѓународниот тероризам, го обременуваат не само светскиот мир и слободен развој, туку и го загрозуваат постоечкиот ред и поредок, постојано менувајќи ги врвните приоритети на политиката, на меѓународен план. Ако во овој контекст го земеме во предвид и глобалното информатичко и медиумско реструктурирање на светот, моќниот транснационален и корпоративски капитал кој ги креира сите поважни глобални процеси, трансферот на суверенитет од државите кон меѓународните организации и асоцијации, можеме слободно да констатираме дека светот се движи во една непрекината динамична линија на постојани промени, од кои повеќето и надвор од било каква организирана и функционална меѓународна контрола. Сите овие глобални процеси, имаат своја поголема или помала рефлексија, во општествено политичките констелации на односи, како на внатрешно-политички план, така и на надворешно-политички план.

Внатрешно-политичките процеси и промени, се во директна зависност од општествено социјалниот контекст, економскиот развој, демократскиот институционален капацитет и институционална меморија, политичката култура и идеолошките матрици, културната традиција. Констелацијата на политички сили, интереси и влијанија на домашен план, како и меѓународната констелација на односи, сили и влијанија, ги одредуваат и во голем степен ги детерминираат политиките на современите држави. А со тоа и нивните надворешни политики. Креирањето, дефинирањето и реализацијата на надворешно-политичките цели, преку организирана дипломатска акција, одсекогаш било одредено од контекстот на овие две констелации, внатрешно-политичката и меѓународната. Системот на вредности, ставови, идеи и представи кои ги промовира, чува или афирмира дипломатијата на една држава, можеби најилустративно можат да се набљудуваат преку акциите на културната дипломатија. Методологијата за работа, содржините и формите, како и инструментите на традиционалната или класична дипломатија, остануваат во голем дел непроменети и кога се одвиваат динамични внатрешно-политички или надворешно-политички процеси и појави. Но, затоа формите, содржините

и инструментите на поновите дипломатски области, како што се јавната и културната дипломатија, промените можат да се следат и почесто и повидливо. И јавната и културната дипломатија или меѓународната културна соработка, се обраќаат кон јавностите и аудиториумите во други држави, со цел афирмација на своите системи од вредности, идеи, представи, ставови или стил и култура на живеење. Во насока на афирмација или подобрување на имиџот или брендот за одредена земја или во рамки на подобрување или зацврстување на веќе постоечките взаемни односи, јавната и културната дипломатија можат на многу поедноставен и ненаматлив начин да постигнат цели кои ни традиционалната дипломатија или класичните форми на принуда, уцена или било каква манифестација на сила, не успеваат секогаш. И двете форми на понова дипломатска акција, во чекор ги следат сите поважни промени, посебно во делот на меѓународната политичка сцена. Од овој аспект, формите и содржините на културната дипломатија како и динамиката на нивните промени, се посебно интересни и илустративни.

Културната дипломатија е стара колку што е старата и самата дипломатија. Културни вредности и вредни подароци, се разменуваат помеѓу дипломатите од секогаш. Но како организирана, добро осмислена и сериозна дипломатска акција, своите специфики ги стекнува најмногу во текот на 20 век. Со основањето на првите француски културни центри, во поранешните колонијални земји и држави со франкофонско влијание, во 1883, Франција²⁸⁶ прва започнува посериозна и добро осмислена културно-дипломатска пракса. Менувањето на принципите на дејствувањето на дипломатијата, како исклучително затворена и одредена само за привилегиран мал круг посветени дипломати, му се припишува на американскиот претседател Вудро Вилсон²⁸⁷, кој настојувал мировните преговори по завршувањето на Првата Светска војна, да се водат отворено за пошироката јавност, преку медиумска вклученост и информираност. Моќната фашистичка пропаганда во сите свои манифестации вклучува културни содржини, а како одговор на тоа, Велика Британија одлучува да отвори Британски совети²⁸⁸, насекаде каде оценува дека има потреба за тоа. Поранешната советска културна дипломатија, максимално ги користи предностите на својата богата и светски позната книжевност, музика, балет, но и науката, за да стекне симпатии и допадливост меѓу јавноста во странство. Во Втората Светска војна веќе се користат сите можни начини за превласт и победа над непријателски завојувачките страни, а културата и културната акција максимално се ставени во таква функција. Американската филмска уметност и индустријата за забава, која уште во годините на рецесија доживува подем, во воени услови функционира моќно и посветено во насока на продобивање симпатии и влијание, насекаде низ светот, а својата најголема моќ

²⁸⁶ Достапно на: https://en.wikipedia.org/wiki/Alliance_Fran%C3%A7aise, пристапено на: 25.04.2017

²⁸⁷ Вудро Вилсон (1856-1924) од 1913 до 1921 година, Претседател на САД

²⁸⁸ Достапно на: <https://www.britishcouncil.org/organisation>, пристапено на: 25.04.2017

и поткрепа ја доживува за време на Студената војна, со тогашниот СССР и државите од Варшавскиот блок. Сите сеуште актуелни форми и содржини на културната дипломатија се потврдени и докажани со своите резултати, уште за време и на таа, наречена уште и “студена војна во културата”. Преку организирање книжевни гостувања, организирање цез концерти од страна на Американците или балет, во организација на Русите, големи и значајни ликовни изложби, но и моќните медиуми, во тогашно време радио станиците “Гласот на Америка” и “Радио Слободна Европа”. Телевизиите и моќната филмска индустрија, систематски се ставени во функција на промоција на културата на живеење, слободата на изразувањето, комуникацијата и изборот. Модната и музичката индустрија, посебно американската и британската поп и рок музика, се силно средство за влијание, посебно помеѓу младата публика во државите од тогашниот Варшавски блок. Со падот на Берлинскиот ѕид, симболички одбележан и со сите погоре наведени начини, средства и содржини на културната дипломатија, започнува ерата на полна афирмација на оваа област од дипломатијата и преку нејзина примена од сите современи дипломатски практики, како и преку нејзино изучување на сите поважни светски универзитети. Евидентна е тенденцијата, со порастот на економската моќ на една држава, да расте интересот за културната дипломатија која најчесто служи како претходница на економската дипломатија. Бројни се примери на земји, преку кои можеме да илустрираме такво искуство, од Јужна Кореја, Сингапур, преку Индија, Бразил, или Турција и Кина.

За културната дипломатија се вели дека е најдобра, не само затоа што функционира како мека и ненаметлива сила во меѓународните односи, уште повеќе затоа што може да биде флексибилна и адаптабилна, во кратки рокови, со многу помали финансиски издатоци да ефектуира резултати, отколку било која друга надворешно-политичка акција, од традиционално-дипломатска, воена или економско-санкциона. Во годините на сеопшта глобализација, посебно во ерата на новите информатички технологии и масовни медиуми, културната дипломатија веднаш ги препознава овие важни промени на меѓународната политичка мапа, маркирајќи ги како свое средство, но со својата проактивност и антиципирајќи нови можности на новите технологии, кои и во моментов се актуелни. Несомнено, новите информатички технологии и мас медиумите, коренито го променија и светот и функционирањето на државите и нивните политички елити. Јавноста и јавното мнение како никогаш порано не биле толку важни, а достапот до вистинита и благовремена информација една од најважните и приоритени работи, не само за политичките елити, дипломатиите или медиумите. Со пристапноста до Интернет, за милијарди луѓе, информацијата станува еден исклучително важен ресурс, не помалку важен од енергенсите, златото и другите природни богатства.

Дипломатијата, а посебно културната дипломатија во ерата на новите информатички технологии, веднаш ги препознава предизвиците на новото време. Културата и нејзината промоција, преку интернетот, станува секому достапна, во секое време, на секое место. Културната промоција со ова добива една сосема нова димензија, а културните дипломатии со ова добиваат уште една моќна алатка и простор за сопствено дејствување. Многу блиска на

културната дипломатија, станува областа од дипломатската пракса, наречена сајбер или информатичка дипломатија. Брзата интернет комуникација, многу брзо станува дел од вообичаената дипломатска пракса, на почетоците и поради интензивното користење на е-маил информациите и размената на пораки, таквата нова дипломатска пракса и беше наречена, ”е-маил дипломатија”. Професионалните дипломати стекнуваат знаења и вештини за комуникацијата преку интернетот, а светски значајните дипломатии во своите мисии во странство, ангажираат и специјално обучени ИТ и ПР експерти. Социјалните мрежи, преку кои на исклучително брз начин може да се креира мнение или перцепција, да се поттикне одредена социјална акција, стануваат предмет на исклучителен интерес и на дипломатите од сите профили. Британската дипломатија меѓу првите, ги инструира своите дипломати да бидат активно вклучени на социјалните мрежи, блогови или форуми [Riordan: 2003], каде директно треба да бидат вклучени и во дебати и дискусии и по најгорливи и деликатни теми. Американската и руската дипломатија, се интензивно вклучени во дипломатски акции преку интернет, препознавајќи го овој бескрајно широк простор како поле на кое се водат натпревари но и вистински битки, за престиж и доминација, како што своевременно беа освојувањата на нови пространства во вселената. Зошто виртуелниот простор предизвикува толку многу голем интерес и ангажира значителни ресурси, од скоро сите современи дипломатии? Најпрво, да се биде видлив, да се биде препознатлив и влијателен, во едно бескрајно море од информации, не е мала и безначајна работа. Да се управува, влијае и формира одредена перцепција, мнение или ставови по одредени прашања, е предизвик повеќе, во модерните времиња во кои, секој од секое место, во секое време, може да продуцира одредена информација. Виртуелниот простор го користи и употребува секој, од дома, од работа, од места за забава, во превозни средства, од професионални, до приватни причини. Во него информации креираат и поединци и институции и професионални здруженија, владини и невладини организации, меѓународни здруженија и организации, но и тролови, организирани сајбер-криминалци, терористички организации. И нормално, следи прашањето од интерес и на оваа студија : како во еден таков информатички галиматијас да се препознае вистинската од полуистинитата или лажна информација и како да се препознаат вистински културни вредности, кои вреди да бидат промовирани, восприемани и споделени?

Предизвиците на меѓународната културна соработка или културната дипломатија во новиот век и ерата на новите информатички технологии, се навистина исклучително комплексни. Новите задачи со кои неминовно е збогатена како дејност, посебно во услови на верска и национална исклучивост е можеби еден од најсериозните предизвици, со кои останатите инструменти на државите и владите (барем до моментот), не најдоа соодветно и трајно решение. Како на квази-културните пораки и содржини полни со негирање и омраза кон другите култури, да им се спротивстави еквивалент со висока културна естетика и универзални културни вредности, кои би биле прифатливи на глобален план, меѓу демократскиот и прогресивен свет. И како силата на универзалните културни акции и пораки за културно-социјална кохезија, да ги

совладаат современите предизвици на културни акции за подвојување, конфронтирање и екстремно негирање на културата на другите, различните. Културата и културната акција е несомнено силна алатка (и оружје, во преносна смисла на зборот) и на едните и на другите. Или да го упростиме и сведеме прашањето, на една конкретна културна акција : како држави со толку силно препознатлива култура со универзални и трајни вредности, како што се руската, француската или германската на пример, да се спротивстават на организираниите културни акции кои поттикнуваат на нетрпеливост, неприфаќање на културата на другиот, културна и верска исклучивост, до тенденции за разградување или уништување на културата на другиот. Како на оружената терористичка акција од која не е поштедено ниедно место на планетата во моментот, да се одговори и со културна акција, која би имала и смисла и своја оправданост?

Културната дипломатија на современите држави, претставува добро осмислена културна акција, која може да ефектуира посакувани резултати, најмногу на среднорочен или долгорочен план. Предноста на културно-дипломатските акции е во нејзината привлечна сила и допадливост, заводливост. Нејзината сила е во нејзината флексибилност и ненаметливост. А нејзината убавина, во емпатијата или емоцијата која ја предизвикува, како ниедна друга форма на организирана државна или меѓународна дипломатска активност. Во овој контекст, посебно можат да се издвојат државните акции во културата, во поглед на глобалните климатски промени, големите миграциони движења, превенирањето на пред-конфликтни ситуации или санирањето на пост-конфликтни состојби, како и организирани државни активности со културни содржини на Интернет, во ерата на заеднички глобален виртуелен простор. Дел од овие активности на културните дипломатии ја синтетизираат севкупната горенаведена проблематика и дејствуваат вмрежено, како заеднички координирани активности, дел дејствуваат по одредена проблематика, со високо ниво на координираност помеѓу повеќе држави, а еден дел се издвоени културни акции на одредени културни дипломатии, само по одредена проблематика.

Глобалните климатски промени, се резултат на глобални социо-економски промени, со несомнен политички контекст, во кој културните дипломатии во спрега и со организирани меѓународни, владини и невладини организации, се обидуваат да внесат и дополнителна информација за алармантните состојби на овој план, соодветна едукација, преку образовни и културни проекти, или одвоени културни проекти и акции, за култура и стил на живеење, сосем различни од актуелните. Еколошки движења и партии, еколошки програми и проекти постојат во скоро сите современи држави, но со сеопфатни здрави еколошки програми и низ културни проекти и акции, предничат земјите од Скандинавија и Данска. Водечки културни институти како Британскиот совет и Гете институтот, заедно со Данскиот културен институт изградија заедничка платформа, која собира и ангажира на едно место, артисти, уметници, културни менаџери, силен и едуциран образовен кадар, како и активисти од целиот свет со цел да се истражува улогата на културата во формирањето на активен однос

на граѓанството кон темите за климатските промени²⁸⁹. Многубројни се можностите на културната дипломатија, на ова поле, покажуваат овој тип истражувања. Нејзината ефикасност најмногу зависи од умењето на културните институции да го препознаат тој проблем и да ја “провоцираат” и насочуваат заедницата од културни оператори, како и автори-поединци, да го насочат својот уметнички талент во таа насока. А многу често, потоа, самите автори инспирирани од темата, им предлагаат на културните институции проекти од оваа проблематика.

Бројни се примерите во кои културната дипломатија има своја исклучително важна, за многумина и незаменлива улога, во процесите на превенирање или санирање на последиците во пост-конфликтните зони. Трипартитниот проект за унапредување на јавната дипломатија на Косово (24 јуни, 2011, Приштина)²⁹⁰, е уште еден илустративен пример за држава во пост-конфликтен и воен период. Овој проект има за цел вклучување на истакнати личности и интелектуалци од јавниот живот, граѓанскиот сектор и медиумите во процесите на приближување на косовската стварност во земјите од ЕУ и држави-членки на ООН кои немаат воспоставено дипломатски односи со Косово.

Во пост-талибанското обновување на скоро три децениските војни во континуитет во Авганистан, посебен акцент е ставен на поддршката во обновувањето на образовниот систем. Во овој период, образованието во Авганистан ги доживува своите најтешки и најтажни моменти, на девојчињата им е забрането да го користат своето основно право на одат на училиште и стекнат формално образование, а под “режим” на изучување за момчињата се задолжителните религиозни студии, наместо наука, технологија или литература на пример. Преку програмите на Асоцијацијата за регионална соработка во Јужна Азија (South Asian Association for Regional Cooperation-SAARC)²⁹¹ значително е подобрен образовниот систем, преку реконструкција и ревитализација на сите нивоа од образованието, но и со овозможување за студирање на младите од Авганистан на универзитети во Индија, Пакистан, Бангладеш и др. земји. Според студијата “Улогата на културната дипломатија и SAARC”²⁹², во 2014 година веќе 10,5 милиони млади Авганистанци се опфатени во редовен образовен систем, во преку 16.000 училишта низ земјата. Младите во Авганистан чинат 65 % од вкупната популација на земјата.

И во рамките на НАТО стратегиите, се почесто и погласно се зборува за културната дипломатија и свесноста за културната димензија на проблемите и нивните решавања. НАТО веќе активно вклучува еден сеопфатен пристап кон

²⁸⁹ Људмила Димитрова, *Ројата на културната дипломатија во надворешната политика*, Предавање вклучено во модул „Јавна дипломатија“, Државен културен институт во Министерство за надворешни работи на Република Бугарија, 2016 година, достапно на: [http://culture-mfa.bg/images/content/2003/Рољата на културната дипломатија във външните отношения 03.2016.pdf](http://culture-mfa.bg/images/content/2003/Рољата_на_културната_дипломатија_във_външните_отношения_03.2016.pdf) [преземено на: 25.04.2017]

²⁹⁰ Достапно на: <http://www.mfa-ks.net/?page=2,217,824>, [пристапено на: 25.04.2017]

²⁹¹ Достапно на: <http://saarc-sec.org/>, [пристапено на: 25.04.2017]

²⁹² Достапно на: http://www.culturaldiplomacy.org/pdf/case-studies/Mohammad_Naseem_-_The_Role_of_Cultural_Diplomacy_and_SAARC.pdf, [пристапено на: 25.04.2017]

планирањето и реализацијата на овој концепт, со активно вклучување на културната димензија во неговите мисии. Во овој контекст, илустративна е Меѓународната конференција “Превенција е решавање на конфликти-улогата на културните врски”, одржана на 2 март 2010 година во Брисел²⁹³. Учесниците на конференцијата, според интерна анкета, во 90 % од вкупниот број, биле убедени и согласни дека културните врски во превенцијата и решавањето на конфликтите се исклучително важни и дека воената сила во иднина, нема да биде одлучувачкиот фактор во сите идни потенцијални конфликти. Ваквиот природ означува максимално внимание и свест за културните норми и обичаи на теренот, посебно во рамките на проектираните претпоставки дека иднината на конфликтите најверојатно ќе биде доминирана од религиозни и културни фактори.

Германската надворешна политика, соочена и со предизвиците на големите миграциони движења што директно ја засегаат последниве неколку години, токму последниве години претрпува крупни трансформации.

-Во 2015 година, во рамките на Министерството за надворешни работи инициран е и основан Оддел за спречување на кризи, управување со кризи и пост-конфликтна стабилизација. Во 2016 година, овој оддел веќе управува со буџет од 480 милиони евра²⁹⁴.

Она што ги карактеризира суштинските промени во германската надворешна политика, освен декларирањето на културата како трет столб на германската дипломатија, е убеденоста, дека промовирањето на културните вредности, системот на вредности што ги носат слободните демократски општества можат да бидат моќен инструмент во случаите на превенирање на кризи или мирна разрешница и стабилизирање на состојбите во пост-конфликти ситуации.

Можеби најдинамични и најдраматични промени кои во изминативе неколку децении се случуваат во глобален контекст на план на забрзаното зголемување на користењето на огромното веб пространство. Од денешна перспектива можеме да зборуваме само за подинамичен развој на овој процес, но резултатите од него на овој степен од развојот се тешко одредливи. Освен искористувањето на веб пространството за маркетинг или одредени информативни дејности, тоа е и канал преку кој публиката се информира, за сè и сешто. Веб пространството несомнено дава нова одредница и редефинирање на културната дипломатија или, меѓународната културна соработка не само во поглед на зголемување на бројноста на аудиторимот на кој се обраќа, туку и многу често да биде вовлечена и да биде неодвоив дел од овие динамични процеси. Резултатот од развојот во оваа насока, сигурно ќе се одразува и на содржините на културните програми. Секако, неизбежно е во овој контекст да се спомене и појавата на дигитални медиуми, кои ќе го менуваат профилот на културните институти во странство, но и содржината на културната

²⁹³ Достапно на: www.nato.int/nato_static/assets/pdf/2010_03/20100429_100302-SDA.pdf, [пристапено на: 25.04.2017]

²⁹⁴ Достапно на: www.goethe.de/eu/kul/ges/20723017.html, [пристапено на: 25.04.2017]

дипломатија. Веќе сите зборуваат за дигитална дипломатија. Од помалите и средно големи држави, кои поради економичноста на дигиталните медиуми интензивно се користат со алатките на новите технологии, до големите сили, кои во најголем дел и го исполнуваат веб пространството, обидувајќи се да стекнат доминација во креирањето на информации, представи, перцепции, за себе и другите. Ривалствата уште од времето на Студената војна, помеѓу САД и Русија, а во последните децении и НР Кина и на виртуелен план, во огромното веб пространство, продолжуваат со не мала жестокост, и чести меѓусебни обвинувања. Сè почесто и културата и културната дипломатија, се спомнува во контекстот на меѓусебни обвинувања (најчесто помеѓу Русија, од една страна и САД и ЕУ, од друга страна) за хибридна војна. Последната претседателска кампања во САД беше одбележана со скандали поврзани со е-маил адресата на еден од претседателските кандидати, а пост-изборно за мешање од трети страни, преку виртуелното пространство и новите технологии, во изборниот процес во претседателската трка во САД.

Заклучок

Сите овие нови важни моменти од развојот на културната дипломатија или меѓународната културна соработка, укажуваат на огромен интерес за оваа област од меѓународните односи, за нејзината незаменлива улога во креирањето посакувани состојби и односи, во меѓународната политика. Држејќи се до словото на старите добри практики, културната дипломатија на средни и долги временски рокови, може да постигне посакувани резултати и во најкомплексните општествено-политички услови и односи. И во совремието и во иднина, културната дипломатија ќе биде еден од основните потпорни столбови на надворешните политики на сите држави, мост за совладување на препреки и создавање подобри позиции и состојби. Предизвиците со кои ќе се соочува се исклучително комплексни-од чисто културолошка природа, до проблеми и предизвици кои на прв поглед и немаат многу допирни точки со културата, како што се глобалното затооплување или тероризмот, на пример. Потребно е високо културно ниво, за да остане културната дипломатија на нивото на респектот, кое го стекна во минатиот век. Ненаметлива, допадлива, флексибилна, отворена, двонасочна, партнерска и пред сè, култура на високи и вистински вредности-тоа е формула, со која можеби и нема да се совладаат сите модерни предизвици наеднаш, но сигурна формула со која може да се гарантираат развој и промени, кон подобро.

Користени извори:

1. Riordan Shaun (2003) *The New Diplomacy*, Polity Press Ltd. Cambridge. pp 34

Интернет извори:

1. 1.Људмила Димитрова, *Ролята на културната дипломатија во надворешната политика*, Предавање вклучено во модул „Јавна дипломатија“, Државен културен институт во Министерство за надворешни работи на Република Бугарија, 2016 година, достапно на:
2. [http://culture-mfa.bg/images/content/2003/Ролята на културната дипломатија във външните отношения 03.2016.pdf](http://culture-mfa.bg/images/content/2003/Ролята_на_културната_дипломатија_във_външните_отношения_03.2016.pdf) [преземено на: 22.01.2017]
3. 2.Достапно на: <http://www.mfa-ks.net/?page=2,217,824>, [пристапено на: 22.01.2017]
4. 3.Достапно на: <http://saarc-sec.org/>, [пристапено на: 22.01.2017]
5. 4.Достапно на: http://www.culturaldiplomacy.org/pdf/case-studies/Mohammad_Naseem_-_The_Role_of_Cultural_Diplomacy_and_SAARC.pdf, [пристапено на: 22.01.2017]
6. 5.Достапно на: [www.nato.int/nato_static/assets/pdf 2010_03/20100429_100302-SDA.pdf](http://www.nato.int/nato_static/assets/pdf/2010_03/20100429_100302-SDA.pdf), [пристапено на: 22.01.2017]
7. 6.Достапно на: www.goethe.de/eu/kul/ges/20723017.html, [пристапено на: 22.01.2017]
8. 7.<https://www.britishcouncil.org/organisation>
9. 8.https://en.wikipedia.org/wiki/Alliance_Fran%C3%A7aise